

Handläggare
Annika Andersson
Telefon: 08-50812192

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
den 22 februari 2024

Remiss av Stockholms stads säkerhetsprogram, KS 2023/1267

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2023/1267

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har fått ”Remiss av Stockholms stads säkerhetsprogram” som är en revidering av *Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023* från kommunstyrelsen. Förändringar mot tidigare program är att arbetet mot otillåten påverkan har brutits ut och att det övergripande arbetet med informationssäkerhet, exklusive säkerhetsskydd, lagts in i stadens kvalitetsprogram. Vidare kopplar reviderat säkerhetsprogram samman krisberedskapen med civilt försvar tydligare i en sammanhållen planering för civil beredskap och ökad krishanteringsförmåga. Övriga revideringar har gjorts för att anpassa programmet till ny lagstiftning samt nya överenskommelser för kommunerna som kompletterar lagstiftningen. Södermalms stadsdelsförvaltning är positiv till innehållet i reviderat säkerhetsprogram och har följande synpunkter.

Förvaltning föreslår att uttrycket ”incidenter och samhällsstörningar” används i de delarna som syftar till hela skalan av oönskade händelser i säkerhetsprogrammet. Vidare bör frågan om terrorism få mer utrymme. Förvaltningen föreslår att stycket kring omvärldsbevakning kompletteras med att kommunstyrelsen ska inhämta och dela med sig relevant nationell samt internationell praxis samt att stycket kring trygghetspunkter kompletteras med att stadsledningskontoret ska ge aktivt stöd avseende infrastrukturen. Utöver detta ser förvaltningen gärna att gränsdragningen mellan säkerhetsprogrammet och kvalitetsprogrammet tydliggörs avseende informationssäkerhet.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har från kommunstyrelsen fått ”Remiss av Stockholms stads säkerhetsprogram”. Remissinstanser är stadsledningskontoret, alla nämnder i staden samt Stockholms Stadshus AB, Polisregion Stockholm och Storstockholms Brandförsvär.

Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 1 mars 2024.

Ärendet

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag som är en revidering av *Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023 (Dnr KS 2019/1543)* som antogs av kommunfullmäktige i inledningen av 2020. Förändringar mot tidigare program är att:

- Arbetet mot otillåten påverkan har brutits ut för att samlas tillsammans med andra frågor som kopplar till välfärdsbrottslighet i stadens reviderade trygghetsprogram. Det närliggande arbetet med personsäkerhet ligger dock kvar i säkerhetsprogrammet och har fokus på säkerheten för stadens anställda.
- Det övergripande arbetet med informationssäkerhet har lyfts in i stadens kvalitetsprogram, dock kvarstår det informationssäkerhetsarbete som omfattas av säkerhetsskydd i säkerhetsprogrammet.
- Tydligare koppla samman krisberedskapen med civilt försvar i en sammanhållen planering för civil beredskap och ökad krishanteringsförmåga mot bakgrund av hur stadens arbete inom detta område utvecklats de senaste åren.

I övrigt har revideringar gjorts för att anpassa programmet till ny lagstiftning samt nya överenskommelser för kommunerna som kompletterar lagstiftningen. Bland annat har en ny säkerhetsskyddslag börjat gälla under 2021. Vidare har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) slutit nya överenskommelser om kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar. Stadsledningskontoret menar att programmets hotbildsanalys fördjupats och breddats och öppna källor från bland annat säkerhetspolisen och försvarsmyndigheterna har använts som referens. Därtill har en rad planeringsprocesser och statliga utredningar pågått under den föregående programperioden som påverkat innehållet i det reviderade programförslaget. MSB:s vägledning om kommunernas arbete med styrdokument för krisberedskap har konsulterats i framtagandet.

Övergripande handlar programmet om att stadens förmåga att förutse, förebygga och motstå oönskade händelser genom hela hotskalan ska vara stark och när en oönskad händelse ändå inträffar ska staden vidta rätt åtgärder för att minimera dess konsekvenser och säkerställa en snar återgång till normalläge. Det handlar också om att staden ska utveckla en robust beredskap för att möta svåra påfrestningar, där högsta beredskap är dimensionerande för stadens planering. Säkerhetsprogrammet anger att stadens planering för säkerhet och beredskap ska vara scenarioneutralt, vilket innebär att ha förmåga att hantera alla typer av händelser oavsett vad det är som inträffar. Måluppfyllnad av programmet ska ske genom att samtliga nämnder och bolagsstyrelser inom ramen för ordinarie planerings- och styrningsprocesser anger egna mål och aktiviteter. Säkerhetsprogrammet föreslås utöva övergripande styrning av stadens åtaganden inom ramen för lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, säkerhetsskyddslagen (2018:585) samt utgöra det styrdokument för arbetet med krisberedskapen som alla kommuner ska ha i enlighet med MSB:s och SKR:s överenskommelse om kommunernas krisberedskap och som i skrivande stund är under revidering. Programmet innehåller dessutom inriktning för stadens olycksförebyggande arbete. Det innebär att säkerhetsprogrammet och Storstockholms brandförsvars handlingsprogram tillsammans täcker in stadens olycksförebyggande arbete enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Personssäkerhetsfrågorna har samlats i ett eget avsnitt i syfte att ta ett helhetsgrepp om dessa frågor.

Förslaget till reviderat säkerhetsprogram anger stadens skyddsvärden och synliggör den övergripande hot- och riskbilden för staden i det säkerhetspolitiska läge som råder. Förslaget anger därtill att säkerhetsarbetet ska ske samordnat och med en tydlig ansvarsfördelning så att stadens samlade resurser används i relation till de mest framträdande behoven. Det beskriver att ansvaret är tvådelat, vilket betyder att säkerhetsarbetet ska bedrivas på såväl central nivå av kommunstyrelsen som på lokal nivå av nämnder och bolagsstyrelser och att ansvaret för det verksamhets- och områdesspecifika säkerhetsarbete som åvilar samtliga nämnder och bolagsstyrelser är långtgående. Genom förslaget till säkerhetsprogram slås en ny sektorsorganisation för stadens arbete med civil beredskap fast. Syftet är att möta den generella ambitionshöjningen för civil beredskap i Sverige och den nya nationella myndighetsstrukturen som trädde ikraft i oktober 2022. Vidare är syftet att skapa organisatoriska förutsättningar och en tydlig ansvarsfördelning som bidrar till en sammanhållen, ändamålsenlig och verksamhetsfokuserad beredskapsplanering i hela staden. Deltagande och ansvar i sektorsorganisationen fördelas

mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser. Samordningen inom sektorsorganisationen betyder dock inte att någon nämnd eller bolagsstyrelse fråntas det ordinarie verksamhetsansvaret för säkerhets- och beredskapsfrågorna.

I stadsledningskontorets förslag lyfts att ett effektivt säkerhetsarbete bygger på systematik och helhetstänk där arbetet i så stor utsträckning som möjligt integreras i stadens ordinarie styr- och ledningsmodell. I det systematiska säkerhetsarbetet ingår också att omvärldsbevakning, kommunikation, samverkan och geografiskt områdesansvar samt utbildning och övning ska genomsyra och vara integrerade delar i arbetet samt att grunden för allt säkerhetsarbete är verksamhetsspecifika och tematiska risk- och sårbarhetsanalyser.

I reviderat säkerhetsprogram görs en uppdelning av arbetet i fyra sammanlänkade fokusområden; 1) beredskap, 2) säkerhetsskydd 3) olycksförebyggande arbete samt 4) personsäkerhet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsdelsdirektörens stab och kansli i samverkan med förvaltningens säkerhetssamordnare. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i pensionärsrådet den 12 februari 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Södermalms stadsdelsförvaltning är positiv till innehållet i förslag till reviderat säkerhetsprogram och har följande synpunkter och förslag.

Begreppet ”samhällsstörning” täcker ett brett spektrum av händelser och incidenter. I säkerhetsprogrammets sammanhang syftar det dock till den övre och mer komplexa ändan av skalan. Förvaltning föreslår därför att uttrycket ”incidenter och samhällsstörningar” används i de delarna som syftar till hela skalan av oönskade händelser.

I säkerhetsprogrammet framgår att:

Många av frågorna som beskrivs i trygghetsprogrammet länkas samman med säkerhetsarbetet genom både förebyggande och operativa åtgärder. Det gäller exempelvis arbetet mot otillåten påverkan, välfärdsbrottslighet samt arbetet mot våldsbejakande extremism och terrorism.¹

Då terrorism är en gråzonsproblematik orsakad av antagonistiska aktörer som medför en omskakande samhällsstörning föreslår

förvaltning att terrorism ska få mer utrymme i säkerhetsprogrammet.

I säkerhetsprogrammet framgår att:

Syftet med omvärldsbevakning av säkerhetsrelaterade frågor är att staden ska stå bättre rustad både för att kunna agera vid en plötsligt uppkommen samhällsstörning och också för att möta framtidens utmaningar. Som stöd i det lokala säkerhetsarbetet ska kommunstyrelsen förse nämnder och bolagsstyrelser med stadsövergripande lägesbilder på både kort och längre sikt som är resultatet av den omvärldsbevakning som sker centralt.²

Förvaltning föreslår att stycket kompletteras med texten:
Kommunstyrelsen ska även inhämta och dela med sig relevant nationell samt internationell praxis.

I säkerhetsprogrammet framgår att:

För att säkerställa att invånarna i Stockholms stad kan få tillgång till exempelvis information, elektricitet, värme och vatten vid omfattande och långvariga samhällsstörningar såsom elbortfall eller kommunikationsstörningar har staden möjlighet att aktivera så kallade trygghetspunkter. (...) Stadsdelsnämnderna har ansvaret för trygghetspunkterna inom respektive stadsdelsnämndområde.³

För att kunna särskilja ansvar i drift med mera och ansvar gällande inköp som hanteras centralt föreslår förvaltningen att stycket kompletteras med texten: [Stadsdelsnämnderna har ansvaret för trygghetspunkterna inom respektive stadsdelsnämndområde] *med aktivt stöd av stadsledningskontoret avseende infrastrukturen.*

Informationssäkerhet

Förvaltningen vill lyfta gränsdragningen mellan säkerhetsprogram och kvalitetsprogram. I reviderat säkerhetsprogram framgår att fokus är på de delar av informationssäkerhetsarbetet som är kopplade till säkerhetsskyddet medan det övergripande arbetet kring informationssäkerhet ligger i stället under kvalitetsprogrammet. Uppdelningen är rimlig men gränsdragningen mellan det övergripande informationssäkerhetsarbete och de delar som ligger inom säkerhetsprogrammet skulle kunna förtydligas. I säkerhetsprogrammet framgår att:

Staden ska skydda säkerhetskänslig verksamhet och uppgifter som rör Sveriges säkerhet och därmed omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585) samt sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

² Omvärldsbevakning, sidan 15

³ Trygghetspunkter, sidan 24

Säkerhetsskyddsarbetet omfattar informationssäkerhet, fysisk säkerhet, personalsäkerhet samt säkerhetsskyddad upphandling.

Nämnder och bolagsstyrelser som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och hanterar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ansvarar för att säkerhetsskyddslagstiftningen och stadens anvisningar för säkerhetsskydd följs och att säkerhetsskyddet är likvärdigt oavsett var verksamheten bedrivs. Säkerhetsskyddsperspektivet ska vara integrerat som en naturlig del av olika processer, exempelvis upphandling, ärendehantering och rekrytering eller i samverkan med externa aktörer.⁴

Förvaltningen anser att det vore till hjälp att tydliggöra vad som avses med informationssäkerhet ur perspektivet säkerhetsskydd även om detta skulle framgå i de kompletterande anvisningarna till säkerhetsprogrammet. Information behöver hanteras på rätt sätt för att trygga såväl kvalitativa informationstillgångar som att säkerställa att skyddsvärda uppgifter.

Jämställdhetsanalys och barnrättsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att förslaget till reviderat säkerhetsprogram ger direkta eller indirekta konsekvenser för förvaltningens målgrupper beroende på att de är kvinnor/flickor, män/pojkar eller barn. En vidare jämställdhets- eller barnrättsanalys genomförs därför inte.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Emma Liljenberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Stockholms stads förslag till reviderat säkerhetsprogram

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2024-01-29
Emma Liljenberg, Avdelningschef	2024-01-29